

๕- 1106

แบบสอนอ่าน

เรื่องการเพาะปลูกเบื้องต้น

สมุดแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๐๕

ศิลปากร

เล่ม ๑

ของ

พระยาเมธาธิบดี

พิมพ์ครั้งที่สาม ๓๐,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๕๓๑

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ราคา ๓๐ สตางค์

630

พ.ศ. ๒๕๓๑

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางซื่อเพรทอม พระนคร

(ลำเนา)

ใบอนุญาตให้อ่านแบบเรียน

ฉบับที่ ๒๓/๒๒๒

วันที่ ๑ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๑

หนังสือ แบบสอนอ่านเรื่องการเพาะปลูกเบื้องต้น
เล่ม ๑ ของ มหาเสวกโท พระยามะธาธิบดี พิมพ์ครั้งที่ ๓
(สาม) ใน พ.ศ. ๒๔๗๑

กระทรวงธรรมการได้ตรวจเห็นชอบ และอนุญาตให้
ใช้ ในโรงเรียนของกระทรวงธรรมการแล้ว ในประเภทหนังสือ
แบบเรียน

(ลงพระนาม) ธานีวัต มหาอำมาตย์เอก

เสนาบดีกระทรวงธรรมการ

(ใบอนุญาตนี้ จะเพาะตราพิมพ์คราวหนึ่งๆ)

2980

กรมมหาดไทย

มหา

แบบสอนอ่าน

เรื่องการเพาะปลูกเบื้องต้น

เล่ม ๑

ของ

พระยาเมธาธิบดี

๑๗ พ.ค. ๒๕๐๕

พิมพ์ครั้งที่ สาม ๓๐,๐๐๐ ฉบับ

พ.ศ. ๒๔๙๑

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ราคา ๓๐ สตางค์

พิมพ์ที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม พระนคร

แบบสอนอ่าน เรื่องการเพาะปลูกเบื้องต้น เล่ม ๑

กรมศิลปากร

หนังสือพิมพ์

สมุดไทย

เลขที่

เลขห้อง 214

เลขหมู่ 630

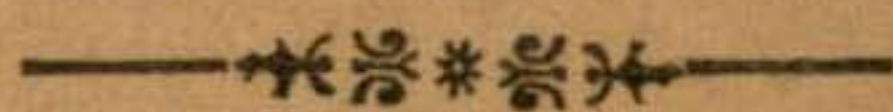
217352

เลขทะเบียน

ความเบื้องต้น

ยังมีพี่น้องสองคน ผู้พี่ชื่อเพิ่ม น้องชื่อหุ่ย เพิ่มอายุ
สิบเจ็ดปี หุ่ยอายุเก้าขวบ ได้เพิ่มเรียนหนังสืออยู่ที่วัดข้างบ้าน
ที่สุพรรณบุรี ครั้นสอบไล่วิชาชั้นต้นได้แล้ว เข้ามาเรียน
วิชาเพาะปลูกอยู่ที่นครปฐม เวลาเพิ่มสอบไล่ได้จบชั้น
ของโรงเรียนแล้ว กลับไปช่วยพ่อทำนาอยู่ที่บ้าน ส่วน
หุ่ยยังเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนวัดที่เพิ่มเคยเรียนอยู่ก่อน
วันหนึ่งหุ่ยได้ยินครูพูดว่า โรงเรียนจะสอนวิชาใหม่เพิ่ม
ชั้นอีกอย่างหนึ่งเรียกว่าวิชาเพาะปลูกเบื้องต้น หุ่ยไม่รู้ว่า
วิชาเพาะปลูกนั้นจะยากง่ายปานไร จึงพูดแก่เพิ่มว่า “พี่ๆ
พี่ต้องช่วยฉันนะ เพราะพี่ได้เคยเรียนมาแต่นครปฐมแล้ว”
เพิ่มตอบว่า “ไม่เห็นไร คอกหุ่ย พี่จะเล่าให้ฟังวันละเล็ก
ละน้อยทุกๆวัน เจ้าต้องตั้งใจฟัง ไม่เข้าใจอะไรต้อง
ถาม อย่าเห็นแต่ฟังเพื่อๆไปแล้วไม่เข้าใจอะไร” หุ่ยบอก
กับพี่ว่า “เอาเถิดพี่ฉันจะตั้งใจฟังจริงๆ” เพิ่มว่า “ถ้า
อย่างนั้นก็ดีละ พี่จะเล่าให้ฟังตั้งแต่วันนี้ทีเดียว” เมื่อ
พี่น้องสองคนตกลงกันดังนั้นแล้ว ผู้พี่ก็จบเล่าเรื่องการ
เพาะปลูกทั้งต่อไป

แบบสอนอ่าน
เรื่องการเพาะปลูกเบื้องต้น

บทที่ ๑

เพิ่ม. นี่แน่ะ น้อย ต้นไม้ ต้อง กิน อาหาร อย่าง เจ้า
เหมือน กัน ถ้าแม่ไม่ให้เจ้ากินเข้า หน้าเจ้า คง
แห้งเหี่ยว ชุบ ผอมไป ถ้า อด อยู่ หลาย วัน เจ้า ก็
ต้อง ตาย

น้อย. แม่ไม่ให้ กิน เข้า ฉันก็ไม่ทุกข์ ฉันกินอื่นได้
เผือก มัน และ หัว กลอย มี ถมไป

พ. ไม่ใช่ดังนั้น ที่พี่ว่าเขานั้น พี่หมายถึง อาหาร
ทุกสิ่งที่คุณเรา กินอยู่ทุกวัน เผือก มัน หัว
กลอย เข้า เม้า กลวย ออย เป็น อาหาร ทั้งนั้น

น. อ้อ ดึงนั้น ดอก หรือ ก็ ที่ ฟั่ว ว่า ต้นไม้ กิน อาหาร
นั้น มัน จะ กิน อย่างไร ได้ เพราะ มัน ไม่มี
ปาก เหมือน คน เรา

พ. ทำไม มัน จะ ไม่มี ต้นไม้ ต้น หนึ่ง ๆ มี ปาก มาก
มาย ยิ่ง เสีย กว่า เจ้า อีก วัน หนึ่ง ครู ที่ โรงเรียน
นครปฐม ชี้ บอก แก่ ฟั่ว ว่า ต้นไม้ ชื่น อยู่ ริม หน้า
ต่าง ข้าง โรงเรียน มี ปาก มาก กว่า ปาก คน ทั้ง
เมือง แต่ สายตา เรา ไม่ แรง จึง แล ไม่ เห็น ถ้า
จะให้ เห็น ได้ ก็ ต้อง ใช้ แว่น ที่ อย่าง ดี มี กำลัง
ขยาย ของ เล็ก ให้ โต มาก ๆ

น. ถ้า ต้นไม้ มี ปาก เล็ก ถึง เพียง นั้น มัน จะ กิน
อาหาร อย่างไร ได้ ละ ฟั่ว

พ. มัน ไม่ ต้อง เคี้ยว เหมือน เรา กิน เข้า คือ มัน ตูด เข้า
ไป เหมือน อย่าง เรา ดื่มน้ำ และ สูด ลม หายใจ
อ้อ ฟั่ว ลม บอก ไป ว่า ต้นไม้ ก็ หายใจ อย่าง เรา
เหมือน กัน

น. ฉันไม่อยาก เป็น ต้นไม้ เพราะ เคี้ยว ของ แข็ง ๆ
กินไม่ได้ เช่น เข้า เม้า หรือ เข้า โกงัน ค่ะ มันต้อง
เคี้ยว กรอบ ๆ จึง จะ กิน อร่อย

พ. ก็ เมื่อ นุ้ย ยิง แดง ๆ อยู่ นุ้ย เคี้ยว อะไร กิน ได้ ละ
เป็นแต่ เพียง หาย ใจ กับ คุณนม แม่ เท่านั้น ไม่ใช่ หรือ
นี้ ต้นไม้ ก็ เหมือน กัน ผิด แต่ ที่ มัน ต้อง ทำ
อย่าง เมื่อ นุ้ย ยิง แดง ๆ อยู่ จน ตลอด ชีวิต เท่านั้น
ครู บอก พี่ ว่า อาหาร ที่ ต้นไม้ กิน นั้น ถ้า จะ
พยายาม ดู ให้ เห็น จริง ๆ ก็ เห็น แต่ เป็น น้ำ ใส ๆ
เท่านั้น

น. ต้นไม้ คง จะ ไม่ ชอบ กิน น้ำ น้ ก ตอก พี่ เพราะ ไม่มี
อะไร ที่ จะ ทำ ให้ อิ่ม เป็น เนื้อ เป็น หนัง ได้

พ. ทำไม จะ ไม่ เป็น เนื้อ เป็น หนัง น้ำ ใส ๆ นั้น แหะ
มี อาหาร ปน อยู่ ด้วย ไม่น้อย ถ้า ไม่ เชื้อ พี่ จะ
ลอง ทำ ให้ ดู ก็ได้ เช่น เอา น้ำตาล ก้อน ขาว ๆ

มาแช่ลงในน้ำใส ๆ สักกอนหนึ่ง ในไม่ช้า น้ำตาล
นั้นจะ เล็กกลง ๆ จนหายไป ทิ้งกอน เมื่อเราไม่
แลเห็นน้ำตาลแล้ว มิใช่ น้ำตาล จะ หาย ศูนย์พัน
จาก ถ้วย แก้วไป เมื่อไร อันที่จริง มันก็ คง มี อยู่ใน
ถ้วย นั้นเอง แต่เรา มองไม่เห็น เห็นแต่เป็น น้ำ
ใส ๆ อยู่ อย่าง เดิม แต่เมื่อไรเรา ยก ถ้วย ขึ้น ตม
เรา จึง จะ รู้อะไร ได้ ว่า น้ำ นั้นหวาน นี่แหละ จง จำ
ไว้ว่า อาหาร ถึง เรา จะ ไม่ แล เห็น เป็น ชื่น เป็น
อันใด ด้วย ตา มัน ก็ มี อยู่ ไต เหมือน กัน เพราะ
มัน ละลาย อยู่ใน น้ำ ได้

น. ถึงอย่างไร ต้นไม้ ก็ คง ไม่อยาก กินอาหาร มาก เหมือน
คนเรา แน่ ละ พี่

พ. คนเรา อยาก กิน เท่าใด ต้นไม้ ก็ อยาก กิน เท่า นั้น
เหมือน กัน ถ้า ต้นไม้ ไม่ ตูด เอา อะไร เข้าไปใน
ลำ ต้น ให้ พอ แล้ว ทำไม ลำ ต้น จึง จะ โต ใหญ่

ชั้นได้ อย่าดูอื่นไกล เช่นเขา ก่อ กำแพง อยู่ ที่
 ที่ว่า การ อำเภอมั่งนุ่น ถ้าเรือไม่ชน อีฐ ปูนไป
 ส่องเสมอ ๆ แล้ว ทำไมกำแพง จึง จะ สูง ชั้นได้
 ถึง ตัว เจ้าเอง ก็เหมือน กัน ถ้าไม่ กิน เข้า กิน
 กลวย และของอื่น ๆ แล้ว ตัวเจ้าจะโตใหญ่ขึ้น
 ได้หรือ เพราะฉะนั้น จำไว้ว่า ต้นไม้ก็เช่นเดียว
 กัน ที่ จะแตกกิ่ง แตกใบ และ ขยาย ลำ ต้นใหญ่
 โตชั้นได้ ก็ต้องมี อาหาร เข้า ไป เลี้ยงให้ พอ อยู่
 เสมอ ขาดไม่ได้เลย

คำถาม

- (๑) ทำไมเรา จึงจะ ต้อง กิน อาหาร?
- (๒) ทำไมต้นไม้ จึงโตชั้นได้?
- (๓) ต้นไม้ กิน อาหาร อย่างไร?
- (๔) ในน้ำ ใส ๆ จะมีสิ่งอื่นซึ่ง เราแลไม่เห็นเป็นอยู่ได้หรือไม่?

- (๕) ถ้าเกิดไม่กินอาหาร จะเป็นอย่างไร ?
 (๖) ต้นไม้ที่ไม่มีอาหารเลี้ยง ทำไมจึงโตไม่ได้?

ข้อควรจำ

ต้นไม้ต้องกินอาหารเช่นเดียวกับคนเรา อาหารของต้นไม้มีอยู่ในน้ำและในลมอากาศ น้ำที่ต้นไม้ดูดเข้าไปนั้น ไสจจนแลไม่เห็นอาหารที่ปนอยู่

บทที่ ๒

พ. ทนเจอู แล้วว่าต้นไม้ก็ต้องกินอาหารเหมือนอย่าง
 คนเรา ต่อไปพี่จะเล่าถึงต้นไม้ว่าได้อาหารมา
 ไหน ลูกแมวเล็ก ๆ ที่เพิ่งออกจากท้องแม่
 ที่ข้างระเบียงเรือนเมื่อ สัปดาห์หนึ่งมานี้ นุ้ยก็
 เห็นว่า มันต้องอดนมแม่อยู่ก่อน ต่อเมื่อโตขึ้น
 สักหน่อย มันจึงเที่ยวคลานไปแย่งปลาในถารับ
 กินได้ ต้นไม้ก็เหมือนกัน เมื่อยังเล็กอยู่มัน

เทียวหาอะไรกินเองไม่ได้เหมือนกับลูกแมว อาหาร
 ที่มันจะกิน ต้องหาเตรียมไว้ให้พร้อม มิฉะนั้น
 มันก็งอกอยู่ไม่ได้ เมื่อสองสามวันมานี้พี่
 เอาถั่วเขียวไปเกลี้ยไว้ในกะตังที่ข้างตุ่มน้ำ กระดาษ
 หนึ่ง แล้วเอาผ้าชุบน้ำคลุมไว้ เดียวนี้ถั่วนั้น
 งอกออกมาเป็นรากขาว ๆ ใบสีเขียวเรื่อ ๆ
 เวลาจะรดน้ำ ถ้าหนักมือไปหน่อย รากและ
 ต้นก็ ยง อ่อน อยู่ ก็หักขาดจากกัน คราวนี้พี่
 อยากจะถามน้องว่า ถั่วเขียวเหล่านี้มันได้
 อาหารมาจากไหน มันจึง งอกโตใหญ่ขึ้นได้เร็ว
 น้องจะตอบพี่ได้หรือไม่?

น. ฉันไม่รู้ ถ้าฉันตอบได้แล้ว จะต้องมาอ่อน
 วอนให้พี่เล่าให้ฟังทำไมอีกเล่า

พ. อ้าว ถั่ว อยู่ในกะตัง แต่พอถูกน้ำเย็น ๆ เข้า
 มันก็ต้อง งอก ออกมาได้ มัน คง มีอะไรซ่อน

อยู่ในเมล็ด ตอก กะม้ง เมื่อ เมล็ด ถู น้ำ เชา
แล้ว เป็นอย่างไร จึง งอก ขึ้นมา พี่ จะ เล่า ให้ ฟัง
ก็ เห็น ว่า ยาก นั้ก พัก ใจ ก่อน ดี กว่า แล้ว พี่ จะ
เล่า ให้ ฟัง เดียว นั้ บอก แต่ เพียง ว่า อาหาร ต้อง
มี เลียง อยู่ใน เมล็ด เหมือน กับ นาน ม ที่ ลูก แมว
กิน รู้ ใจ เท่า นั้ เห็น จะ พอ ที่

น. ไหน ถู ก็ กิน หวาน ๆ มัน ๆ และ อุ่น ๆ อย่าง ลูก
แมว กิน เหมือน กัน หรือ พี่

พ. นม ที่ ถู กิน นั้ จะมี รส หวาน ๆ มัน ๆ อย่าง เจา
ว่า ก็ อาจ จะ เป็น ได้ แต่ มัน คง ไม่ อุ่น เหมือน
อย่าง นม แมว แน่ ละ อาหาร ใน เมล็ด ถู นั้ ตน
ถู ชอบ กิน มาก และ ถ้า อาหาร นม อยู่ มาก ตน ถู
ก็ ไต เร็ว ตน ถู ก็ กิน อาหาร ใน เมล็ด ถู อย่าง
ลูก แมว ต้อง กิน นม แม่ ของ มัน เหมือน กัน เดา

ไวทหลง พื้จะเล่าให้ฟังว่า อาหารใน เมล็ดถั่วเกิด
ขึ้นอย่างไร

น. นี้นะ พื้เพิ่ม อี หาง ขอด บางทีก็วิ่ง หนี ลูก
ของ มันเอง ลูกก็ ร้อง เหมียว เหมียว อยาก
จะ กิน นม เมื่อ เข้า น้ นน กำลัง แต่ง ตัว จะไป
โรง เรียน นางแม่ มา พันเคลา อยู่ ที่ ขา นน น้ำ
เฉย ตี เสีย พัก ใหญ่ แก ว่า แมว อะไร อย่างนี้
ไม่เคย พบ แล้ว แก ก็ จับ ไป ให้ ลูก มัน กิน นม
ค่อย เจียบ เสีย งไป หน่อย

พ. นี้นะ สัตว์ เป็น อย่าง นั้น ใน เวลา ที่ ลูก ยัง
ไม่ อต นม มัน ทั้ง ลูก ให้ อต ๑ อย่าง ๑ ถ้า ว่า
ถึง ทาง น้ แล้ว ตน ไม่ ได้ เปรียบ กว่า สัตว์ มาก
เช่น เมล็ด ถั่ว จะ วิ่ง หนี ตน ถั่ว ไป ไม่ได้ เพราะ
ฉะ นน ตน ถั่ว อ่อน ๑ จึง คุด อาหาร กิน เรื่อย ไป จน
กว่า จะ หมด อาหาร ใน เมล็ด

น. เมื่อหมดอาหารในเมล็ดแล้ว ต้นถั่วจะทำอย่างไร
ละ พี่?

พ. ต้นถั่ว ต้องหา เอา มา จาก ที่ อื่นอีก ไม่เช่นนั้น
ก็ ต้อง อุด ตาย แต่ การ ที่ ต้นถั่วจะ หา มา แต่ ไหน
ได้อีก นั้น พี่ จะ ยังไม่ เล่า ให้ ฟัง ก่อน

น. ถ้าหากว่า อาหารใน เมล็ดถั่ว ไม่ละลาย ละ พี่ จะ แก่
อย่างไร จึง จะ ให้ อาหาร มี มาก ขึ้น อีก ได้?

พ. ต้อง เอา น้ำ ไป พรหม เมล็ด ให้ ชุ่ม ชื่น ไว้ ถ้า ไม่ เอา
น้ำ พรหม อาหาร ก็ ไม่ ละลาย เมื่อ อาหาร ไม่ ละลาย
ออก ต้นถั่ว ไม่มี อะไร จะ กิน ก็ ต้อง ตาย อีก นี่ แน่
พี่ จะ ลอง ทำ อะไร ไว้ ให้ ดู อย่าง หนึ่ง ไป เอา ถั่ว
งอก ใน กระติง นั้น มา สัก สาม ต้น แล้ว เอา ไป
วาง ไว้ ใน ถ้วย แก้ว บน หิ้ง ที่ ข้าง หน้า ต่าง ต้น
หนึ่ง อีก ต้น หนึ่ง เอา ไป วาง ไว้ ใน จาน เอา ผ้า

ชুবน้ำให้เปียกปอนไว้ อีก ต้นหนึ่ง เอาไป ปลุกไว้ที่
ดินชั้น ๆ ที่ข้าง รวด ไม้ไม่ช้า จะ เห็น ถ่วงอก
ตาม ต้น นี้ แปลกจาก กัน มาก

คำถาม

- (๑) ต้น ถ่วงอก ๆ ได้ มา แต่ไหน ?
- (๒) จะ ทำให้ ถ่วง เชียว วงอก ได้ อย่างไร ?
- (๓) ต้น ถ่วง ที่ ฟัง แรก งอก คล้าย กับ ลูก แมว อย่างไร ?
- (๔) อาหาร ใน เมล็ด ถ่วง ผิด กับ นม สัตว์ อย่างไร ?
- (๕) ทำไม จึง ต้อง เอา น้ำ พรหม เมล็ด ถ่วง ?
- (๖) ถ้า ไม่ เอา น้ำ พรหม เมล็ด ถ่วง จะ เป็น อย่างไร ?

ข้อควรจำ

ในชั้นแรก ที่ ต้น ไม้ จะ งอก ต้อง ได้ อาหาร มา จาก
เมล็ด อาหาร ใน เมล็ด มี คุณ ประโยชน์ ประดุจ น้ำ นม
แต่ การ ที่ เมล็ด จะ ให้ อาหาร เลี้ยง ต้น ไม้ ได้ ต้อง อาศัย น้ำ

บทที่ ๓

พ. ตั้งแต่เอาถ่วงออก สาม ต้นไปไว้ใน ที่ต่างกัน ก็หลายน
วัน มา แล้ว คุยไป ตรวจดู เสีย ที่ เกิด ว่า มัน
เป็น อย่างไร บ้าง

น. ต้นที่ อยู่ใน ถ้วย แก้ว ทาย เสีย แล้ว ละ พื ทำไม
มัน จึง ตายได้ ชอบ กลจริง ๆ

พ. ทำไม มัน จะไม่ ตาย เล่า เพราะไม่มี น้ำที่จะ ละลาย
อาหาร ใน เมล็ด ไปเลี้ยง ต้น พื โต บอก แล้ว ไม่ใช่ หรือ
ว่า เมล็ด ต้อง ไตรรับ น้ำ อย่าง ชุ่ม ชื่น ไม่เช่นนั้น
อาหาร ก็ ไม่ ละลาย การที่ เรา ตกลง เอา ไปไว้ ทนนั้น ก็
เพื่อ จะมี ให้ ถูกลำ เลย ไหน ไปดู ต้น อื่น ๆ ต่อไป ว่า
เป็น อย่างไร บ้าง นั้น แน่ะ ไหม ละ ต้น ที่ พรหม
น้ำ ไว้ ยัง ไม่ ยัก ตาย ส่วน ต้น ที่ เอา ลง ดิน ไว้
ข้าง ราว กลีบ งอก เร็ว ดู เชื่อง ชื่น มาก

น. ต้นที่ ข้าง ว่างามจริง พี่ งามดีกว่าต้นที่ เอาผ้า
เปียก ปิดไว้มาก ต้นที่ เอาผ้าเปียกคลุมไว้ ดูท่า
ไม่ช้า ก็ จะ ตาย อีก

พ. แม่ ละ ชื่นยุ ทำไมถึง จะ ตาย รุ้ ไหม? ดองเอา
เมล็ด สองซีก ที่ ตกอยู่ กลาง ต้น ขยทุกก่อนเกิด แล้ว
พี่ จะ บอกให้

น. ฉัน บิบดูแล้ว มัน แผลบ ๆ พี่

พ. ต้น ที่ แห้ง อยู่ ใน ถ้วย แก้ว นั้น ไม่ได้ ตาย ด้วย
เหตุ นั้น เพราะ เมล็ด ยัง แข็ง อยู่ ซึ่ง บอกว่า
ยังมี อาหาร เต็ม อยู่ ไม่ บกพร่อง แต่ ต้น ที่ เอา
ผ้าเปียก ปิดไว้ ใน ไม่ช้า ก็ จะ ตาย เพราะ อาหาร ใน
เมล็ด หมด คือ ว่า เมื่อ เรา เอา ผ้า เปียก คลุมไว้
น้ำ ใน ผ้า ไป ละลายอาหาร ออก เป็น เหม็อน อย่าง นม
ต้น ไม่ ยิง ไต ชื่น ก็ ยิง ดูด อาหาร มาก ชื่น ทุกที จน
อาหาร ใน เมล็ด หมด เหลือ แต่ กะเปาะ เปล่า ๆ ต้น ไม่

ไม่รู้^๕ ที่^๕ จะ^๕ ไป^๕ หา^๕ อาหาร^๕ มา^๕ แต่^๕ ไหน^๕ ได้^๕ อีก^๕ ก็^๕ ต้อง^๕
 อุต^๕ ตาย^๕ พี่^๕ ได้^๕ เล้า^๕ ให้^๕ นุ้ย^๕ พัง^๕ ไร่^๕ ก่อน^๕ แล้ว^๕ ไม่^๕ ไร่^๕ หรือ^๕
 ว่า^๕ ตน^๕ ไม่^๕ ก็^๕ ต้อง^๕ กิน^๕ อาหาร^๕ อย่าง^๕ คน^๕ เรา^๕ เหมือน^๕ กัน^๕
 ไหน^๕ พา^๕ พี่^๕ ไป^๕ ดู^๕ ตน^๕ ถว^๕ ที่^๕ ข้าง^๕ ไร่^๕ อีก^๕ สัก^๕ ที่^๕

น. ตน^๕ น^๕ แหะ^๕ เป็น^๕ ตน^๕ ที่^๕ ขน^๕ งาม^๕ ที่^๕ สด^๕ เมื่อ^๕ มั่น^๕ ตุด^๕
 อาหาร^๕ ใน^๕ เมล็ด^๕ หมด^๕ แล้ว^๕ มัน^๕ จะ^๕ ตาย^๕ เหมือน^๕
 อย่าง^๕ ตน^๕ ที่^๕ พรหม^๕ นำ^๕ ไร่^๕ ใหม่^๕ พี่^๕ ?

พ. ไม่^๕ ตาย^๕ ตอก^๕ นุ้ย^๕ เพราะ^๕ เมื่อ^๕ อาหาร^๕ ใน^๕ เมล็ด^๕ หมด^๕
 แล้ว^๕ มัน^๕ ก็^๕ ตุด^๕ อาหาร^๕ ใน^๕ ดิน^๕ กิน^๕ ต่อ^๕ ไป^๕ ใน^๕ เวลา^๕ นั้น^๕
 พี่^๕ รู้^๕ ได้^๕ แน่^๕ ว่า^๕ มัน^๕ ตุด^๕ อาหาร^๕ จาก^๕ ดิน^๕ อยู่^๕ แล้ว^๕
 เพราะ^๕ ดิน^๕ ไบ^๕ กาน^๕ มัน^๕ แข็ง^๕ แร่ง^๕ ชุ่ม^๕ ชื่น^๕ ผิด^๕ กว่า^๕ ตน^๕
 ที่^๕ พรหม^๕ นำ^๕ มาก^๕ และ^๕ พี่^๕ ดู^๕ ทำ^๕ ว่า^๕ มัน^๕ คง^๕ ชอบ^๕
 อาหาร^๕ ที่^๕ ได้^๕ จาก^๕ ดิน^๕ มาก^๕ ด้วย^๕ ถ้า^๕ ไม่^๕ เช่น^๕ นั้น^๕ มัน^๕
 คง^๕ ไม่^๕ งอก^๕ งาม^๕ ได้^๕ ถึง^๕ เพียง^๕ นี้^๕ ตน^๕ ไม่^๕ ที่^๕ งาม^๕ หรือ^๕
 ไม่^๕ งาม^๕ เป็น^๕ ของ^๕ สังเกต^๕ ได้^๕ ง่าย^๕ ตน^๕ ที่^๕ ไม่^๕ งาม^๕ ตน^๕

และไปตหงอย แกร็น ๆ กับมัน จะ ร้อง บอกว่า
“หิว เต็มทีแล้ว เพราะหา อะไร กินไม่ได้”

น. คน ที่ พรมน้ำไว้ ดู ทำ จวนจะ ตาย อยู่ แล้ว
เพราะ อาหารใน เมล็ดหมด เรา จะ ช่วย มันไว้ ได้
อย่างไร บ้าง พี่?

พ. ได้ ชื่อนี้ มา ลอง กัน ดู

น. ดี พี่ เรื่อง ทดลอง ทำ อะไร ๆ แล้ว ฉัน ชอบ นึก
(ว่า ตั้ง นั้น แล้ว พี่น้อง ทั้ง สอง ก็ ช่วย กัน เอา
ถั่ว ออก ต้น นั้น ลงไป ปลุก ที่ พน ดิน แล้ว รด น้ำ
เสมอ มา ต่อ มา อีก สอง สาม วัน เพิ่ม บอก นู้ย ว่า
คน ถั่ว สอง ต้น นั้น ยง เ็น อยู่ ทั้ง คู่ แต่ ต้น หนึ่ง
งอกงาม กว่า อีก ต้น หนึ่ง คน ที่ เอา ลง ทดลอง
ที่ หลัง ก็ ช่วยไว้ ได้ ไม่ ตาย)

พ. เรา ได้ ความ รู้ ชื่น อีก อย่าง หนึ่ง

น. ความ รู้ อะไร พี่?

พ. ความรู้ที่ ว่า ต้นไม้ ไม่ ตาย เพราะ มัน ดูด อาหาร
ขึ้น มา จาก ดิน ได้ อีก ทาง หนึ่ง

คำถาม

(๑) ถ้า อาหารในเมล็ดไม้ มี เหลือ แล้ว ต้นไม้ ที่ งอก
อยู่ จะเป็น อย่างไร ?

(๒) ต้นไม้ ที่ ปลุก อยู่ใน ดิน กับ ที่ ไม่ได้ ปลุก อยู่ใน ดิน
ต้นไหน จะ งอก เร็ว กว่า กัน ?

(๓) เมื่อ อาหารใน เมล็ด หมด แล้ว เรา จะ หา อาหาร
ให้ ต้นไม้ ได้ จาก ที่ ไหน อีก ?

(๔) ใน ชั้น แรก ที่ ต้นไม้ จะ งอก ต้นไม้ ได้ อาหาร มา
จาก ไหน ?

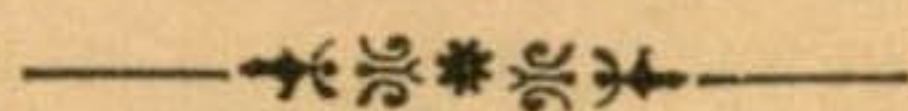
(๕) ต่อ นั้น ไป ต้นไม้ ได้ อาหาร มา จาก ไหน ถ้า ต้นไม้
ไม่มี อาหาร จะ กิน ต้นไม้ จะเป็น อย่างไร ?

(๖) เพิ่ม กับ หุ่ย สอง คน พี่ น้อง ได้ ทดลอง ทำ อะไร
แก่ ถ่วง ออก บ้าง ?

(๗) ถ่วง ออก ที่ เขียว จวน จะ ตาย แล้ว ไม่ ตาย ได้
อาหาร มา แต่ ไหน ?

ข้อควรจำ

เมื่อต้นไม้ที่ฟังกอก กินอาหารในเมล็ดหมดแล้ว
ก็เลยดูดอาหารในดินต่อไป ถ้าและต้นไม้ไม่มีอาหารจะ
กินต้นไม้ก็ต้องตายเช่นคนและสัตว์เหมือนกัน

บทที่ ๔

น. ลงไป ดู ต้น ถั่ว ข้าง ล่าง กัน เกิด พิ การ ทดลอง
ไม่ว่าอะไร หมด ฉนั้น ชอบ บ่น ก

พ. นน แนะ ชน ทง สอง ตน ตน ที่ จวน จะ ตาย แล้ว
ก็ ยง ชง ชง ชน ได้ อีก แต่ ไม่ ลู่ จะ งาม เหมือน
ตน ที่ ข้าง รว ถึง อย่างไร มัน ก็ ไม่ ตาย เอา เป็น ดี
นี้ ชให้ เห็น ว่า มัน ดด อาหาร ชน จาก ดิน ได้ แล้ว

น. อาหาร ของ ต้นไม้ ที่ พ เล่า มา แล้ว ว่า ได้ จาก เมล็ด
แห่ง หนึ่ง และ จาก ดิน อีก แห่ง หนึ่ง มี แต่ สอง

แห่งเท่า นัน หรือ ฟี่ นอกจากนั้นยังจะได้มา จาก
ไหน อีกบ้าง ?

พ. มีอีกแห่งหนึ่ง ฟี่ยังไม่ได้เล่าให้ฟัง คือ ต้นไม้
ได้อาหาร มา จาก ลม อากาศ ที่ อยู่รอบ ๆ ตัว เรา น
ด้วย ตามใบ ของ ต้นไม้ มีปาก เล็ก ๆ อยู่ นับ ตัง
พัน ตัง หมื่น ปาก เล็ก ๆ เหล่า นั้น เรา แล เห็น ด้วย
ตาเปล่า ไม่ได้ ถ้า อยาก จะ ดู ต้อง หา แว่น อย่าง
แรง ๆ มา ส่อง ขยาย ให้ ใหญ่ ขึ้น จึง จะ เห็น ได้
เรื่อง ปาก ของ ต้นไม้ ดูเหมือน ฟี่ ได้เล่า ให้ ฟัง มา
หน หนึ่ง แล้ว มี ไร หรือ ?

น. ปาก นั้น ฉัน รู้ แล้ว แต่ เรื่อง ต้นไม้ กิน ลม อากาศ
ฉัน ยัง สงสัย อยู่ ลม อากาศ เปล่า ๆ มัน จะ กิน
เข้าไป อิ่ม ออก อะไร ?

พ. นี่แหละ ฟี่ ก็ จน ปัญญา จะ อธิบาย ให้ ฟัง ใน เวลา นี้
ก็ กลัว ว่า จะ ไม่ เข้าใจ นู๋ ยัง จะ ต้อง เรียน อีก

มากนัก ครู ของ พี่สอน มา ว่า ใน อากาศ ว่าง
เปล่า ที่ นุ้ย ไม่ เห็น มี อะไร นั้น มี สิ่ง ต่าง ๆ ปน อยู่
เป็น อัน มาก ขอ นุ้ย ควร จะ เชื่อ ไว้ ก่อน เป็น ดี
ถึง อย่างไร ครู ของ พี่ คง ไม่ ผิด

น. จะ เชื่อ ลง ไป อย่างไร ได้ พี่ ถ้า จะ ให้ เชื่อ ต้อง ทำ
ให้ เห็น จริง พี่ จะ ต้อง หยิบ อะไร จาก อากาศ มา
ให้ เห็น นั้น จึง จะ หมด สงสัย ไม่ เช่น นั้น ถึง
ปาก ว่า เชื่อ ๆ ใจ ก็ ยัง คลางแคลง อยู่ นั้น เอง

พ. นั้น แลละ นุ้ย ของ ใน โลก นี้ จะ เห็น ด้วย ตา ไป
หมด ทุก อย่าง แล้ว จึง จะ เชื่อ นั้น ไม่ได้ แต่ ใน
เรื่อง นี้ พี่ จะ พยายาม ทดลอง หยิบ เอา ของ ใน
อากาศ มา ให้ นุ้ย เห็น สัก อย่าง หนึ่ง ให้ จง ได้

น. ดี สิ พี่ ไม่ ว่า อะไร ๆ หมด นั้น ชอบ ทดลอง ให้
เห็น จริง นึก

พ. ถ้า อย่าง นั้น พี่ จะ ทดลอง ให้ เห็น ว่า ใน เวลา
 ร้อน ๆ เช่น นี้ มี น้ำ ปน อยู่ ใน อากาศ ด้วย น้อย จง
 ไป เอา ขวด แก้ว ใส ๆ มา สัก ใบ หนึ่ง แล้ว ไป ตัก
 น้ำ ฝน ใน หม้อ ทะนน ที่ ได้ ฤๅ น เรือน มา กรอก ลง ไป
 ระวัง อย่า ให้ หก หรือ ให้ ล้น เปียก ข้าง นอก ขวด ได้
 ใน ชั้น แรก น้อย จะ เห็น ขวด นั้น ยัง ใส อยู่ แต่ ใน
 ไม่ช้า ขวด จะ มี ว ลง ๆ ทุก ที่ ถ้า เอา มือ ลูบ เข้า
 ที่ ข้าง ขวด น้อย จะ เห็น ว่า เปียก เป็น ละออง น้ำ มา
 จับ อยู่ ขวด ไม่ได้ แตก และ น้ำ ก็ ไม่ได้ เท หก ล้น
 หรือ เอิบ ออก มา ถ้า อย่าง นั้น ละออง น้ำ จะ มา
 จาก ไหน ? น้อย หรือ ใคร ๆ ที่ ได้ ทดลอง กับ มือ ตน
 เอง เช่น นี้ แล้ว ต้อง ว่า ละออง น้ำ ที่ ข้าง ขวด มา
 จาก อากาศ

น. ฉนั้น ทดลอง แล้ว มี ละออง น้ำ มา จับ อยู่ จริง ชอบ
 กล แทะ ๆ

พ. นั่นแหละ พิจารณา ถึงจะยังไม่แลเห็นก็อย่า
เพ้อว่าไม่มีก่อน

น. ถ้าอย่างนั้น ต้นไม้ก็ได้อาหารมาจากอากาศอีก
ทางหนึ่งจริงดี

พ. น้อย แน่ละ น้อย

น. ต้นไม้ รวยจริง ๆ หนา เมื่อ กิน อาหารใน เมล็ด
หมดแล้ว ก็ยังได้อาหารใน ดิน และ ลม อากาศ ทั้ง
หมด บ้าน หมด เมือง เป็น อาหาร ต่อไป อีก

พ. มันก็ ไม่ใช่ ดินและ ลม อากาศ ทั้ง หมด บ้าน หมด
เมือง ที่ต้นไม้ ไม่ใช่เป็น อาหารได้ แต่เรื่องนี้ต่อไป
พิจารณา เล่าให้ ฟังให้ ละเอียต

คำถาม

(๑) ต้นถั่วที่เขา เพราะ กิน อาหารใน เมล็ด หมด แล้ว
เมื่อเราเอาไป ปลูก ที่ พื้น ดิน จะเป็น อย่างไร ขึ้น ?

(๒) ในคราวแรกเมื่อต้นไม้จะงอก ต้นไม้ได้อาหาร
มาจากไหน ?

(๓) ต่อมาได้จากไหน ?

(๔) แล้วได้จากไหน ?

(๕) ในอากาศที่ว่างเปล่า แต่ไม่เห็น มีอะไร มี
อาหารของต้นไม้ปน อยู่ข้าง หรือไม่ คืออะไร ?

(๖) ทำอย่างไรจึงจะแยก นำ ออก จาก ลม อากาศได้ ?

ข้อควรจำ

ทางที่ต้นไม้ได้อาการมีอยู่ ๓ คือ ได้จากเมล็ดทาง
หนึ่ง ได้จากดินทางหนึ่ง และได้จากอากาศอีกทาง
หนึ่ง เมื่อน้ำปนอยู่ในอากาศได้ โดยเราไม่เห็นฉะนั้น
แล้ว อาหารของต้นไม้ก็คงมีปนอยู่ในอากาศได้ด้วย
เหมือนกัน

บทที่ ๕

พ. นี่แน่ะ นัย พิไธสญญาไว้ว่าจะเล่าเรื่องอาหารของ
ต้นไม้ให้ฟังอีกไม่ช้าหรือ? เมื่อพิวว่าอาหารในดินและ

- ลม อากาศ เป็น อาหาร ของ ต้นไม้ ถ้า เข้าใจ ไป ว่า
 อาหาร ในดิน และ ลม อากาศ ทั้งหมด เป็น ของ ที่ ต้นไม้
 กิน ได้ ไม่มี เหลือ แล้ว เป็น ต้อง ว่า เข้าใจ ผิด แน่ ที่จริง
 อาหาร ในดิน จะ เพาะ ส่วน ที่ เป็น อาหาร ของ ต้นไม้ ต้น
 ไม้ จึง จะ กิน ได้ และ ลม อากาศ ก็ เช่น เดียว กัน
- น. ก็ อาหาร ในดิน อย่าง ไหน เล่า ที่ เรียกว่า อาหาร ของ ต้น
 ไม้ เอา มา ให้ ฉัน ดู สัก หน่อย ไม้ ได้ หรือ พื ?
- พ. เวลา นี พื ยัง เอา มา ให้ ฉัน ดู ไม้ ได้ อย่า กลัว ไป
 เลย รอ สัก หน่อย เจ้า คง รุ จก ตอก เมื่อ ก่อน นี พ
 ไม้ ได้ เคย เล่า ให้ ฟัง แล้ว ไม้ ไช หรือ ว่า ต้น ไม้ ไม้
 ไม้ ได้ เคย ว อาหาร กิน เหมือน อย่าง คน เรา วิธี ที่ มัน
 กิน คือ ดูด น้ำ และ ลม อากาศ ขึ้น ไป ตาม ลำ
 ต้น เหมือน อย่าง เรา ดื่มน้ำ และ ดูด ลม หายใจ
 เข้า ออก เมื่อ ถึง นี อาหาร ในดิน ที่ มัน จะ กิน ได้ ก็
 ต้อง ละลาย ให้ เป็น น้ำ เหลว เสีย ก่อน

น. เอาดินละลายน้ำให้ตนไม่กิน อย่างไม่ได้ ฉันยังไม่เข้าใจ

พ. อ้าว เช่นกับพี่เอาน้ำตาลกรวดมาบ่อนนุ้ยเมื่อเวลา นุ้ยเจ็บ นุ้ยว่าเหม็น เบื่อกินไม่เข้า แต่หมอ บอกว่า ต้องให้กินให้ได้ ไม่เช่นนั้น นุ้ยจะอ่อนเพลียไม่มีแรง พี่ก็ต้องเอาน้ำตาลนั้นไปละลายน้ำเสียก่อน แล้วจึงเอามากรอกปากนุ้ย อย่างไม่เล้า

น. เปรียบอย่างนี้ ใช้ไม่ได้

พ. ถ้าเช่นนั้น เปรียบใหม่ เช่นกับว่าพี่จะเอาน้ำตาลก่อน นั้นไปให้ตนไม่กิน พี่ก็เอาไปหมกดินไว้โคนต้น เมื่อเวลารดน้ำ น้ำตาลละลาย ตนไม่จึงดูดกินได้ อย่างนี้เอาไหม?

น. อ้อ อย่างนั้นหรือ เข้าใจแล้ว แต่ฉันยังสงสัยอยู่ หน่ออย่ว่า ทำไมน้ำฝนจึงไม่ละลายอาหารของต้นไม้ ในดินหมดทั้งบ้านทั้งเมือง ละ พี่?

- พ. ไม่ได้ ถ้าเช่นนั้น ในไม่ช้า อาหารในดิน คง
 ต้องไม่มีเหลือ ตามที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ ไม่ว่า
 จะ รดน้ำ ลงไป สัก เท่า หนึ่ง เท่าใด อาหาร ของ
 ต้นไม้ ก็ ละลาย เพียง เล็ก น้อย เท่านั้น เหลือ นั้น
 ไม่ ละลาย ยัง จะใช้ เป็น อาหาร ของ ต้นไม้ ต่อไป
 เบื่อง หน้าใด อีก ตง พน ตง หมันปี เห็น ไหม นุ้ย
 พน แผ่นดิน นั้น เป็น เหมือน ยุง เช้า ของ ต้นไม้ และ
 เข้าใน ยุง ก็ ไม่ รู้ จัก หมด ง่าย ด้วย
- น. แผ่นดิน จะ เป็น เหมือน ยุง เช้า ที่ เข้า ไม่ รู้ จัก หมด
 อย่างไรได้ ฉนั้น ยัง ไม่ เข้าใจ อีก
- พ. อ้าว เปรียบ ง่าย ๆ เหมือน อย่าง เข้า เหนียว แดง
 ที่ แม่ ตัด ออก มา วาง ไว้ ใน ถาด เป็น แผ่น ๆ ส่วน
 ที่ เหลือ อยู่ ใน ตะแกรง เอา เก็บ เข้า ตู ล้น กุญแจ ไว้
 นุ้ย จะ หยิบ กิน ได้ ก็ แต่ ที่ วาง อยู่ ใน ถาด เพราะ

หยิบง่าย เมื่อ นุ้ย หยิบ เอาไป กิน หมด แลว ก็ แลว
 กิน ส่วน ที่ เหลือ อยู่ใน ตู้ นุ้ย เอา กิน ไม่ได้
 เพราะ ติด คุญแจ ส่วน อาหาร ใน ดิน ก็ เหมือน กัน
 ที่ ต้นไม้ ดูด กิน ไม่ได้ เปรียบเหมือน ลั่น คุญแจ ไว้ แต่
 เมื่อ ไซเอา ออก มา ทำไร ต้นไม้ ก็ ดูด กิน ได้ เท่านั้น

น. ถ้า อย่าง นั้น พี่ จะ เรียก อาหาร ของ ต้นไม้ ทั้ง สอง
 อย่าง นี้ ว่า อะไร คือ ที่ ละลาย เป็น อาหาร ของ ต้นไม้
 ได้ อย่าง หนึ่ง และ ที่ ยัง ไม่ ละลาย เป็น อาหาร ของ
 ต้นไม้ ไม่ได้ อีก อย่าง หนึ่ง ?

พ. พี่ จะ เรียก อาหาร ของ ต้นไม้ ใน ดิน ที่ ละลาย ได้ ว่า
 “อาหาร ต้นไม้ ที่ ละลาย ได้” เพราะ ต้นไม้ ดูด เข้า
 ใน ลำต้น ได้ อาหาร ใน ดิน ที่ ยัง ไม่ ละลาย เป็น
 อาหาร ของ ต้นไม้ ได้ พี่ จะ เรียก ว่า “อาหาร ต้นไม้
 ที่ ยัง ไม่ ละลาย” เพราะ ต้นไม้ ดูด เข้า ใน ลำต้น ไม่ได้

- น. เมื่อ คน น ฉ น หว เหลือ เกิน ถ้า แม่ ไม่ เอา เข้า
 เหนียว แดง ล้น กุญแจ เลี้ยว ทัง ตะแกรง แลว เข้า
 เหนียว แดง ก็ คง กลาย เป็น “เข้า เหนียว แดง
 ที่ ละลายได้” เกือบหมดแน่ นี่ ดี แต่ เอา ล้น กุญแจ
 เลี้ยว จึง ยัง คง เป็น “เข้า เหนียว แดง ที่ ยัง ไม่ ละลาย อยู่”
- พ. เวลา น นุ ย ยัง เล็ก นก ยัง ไม่ รู้ วิธ เมื่อ โต ขึ้น นุ ย
 ก็ อาจ จะ เอา ลูก กุญแจ ไป ไข เบ็ด ตู้ออก กิน ได้ ถึง
 อาหาร ใน ดิน ที่ ยัง ไม่ ละลาย ก็ เหมือน กัน เมื่อ นุ ย โต
 ขึ้น นุ ย ก็ อาจ จะ ทำ ให้ มัน ละลาย เป็น อาหาร ของ ตน
 ไม่ ได้ เช่น เดียว กัน
- น. ฉ น เข้าใจ แลว เรื่อง อาหาร ต้นไม้ ที่ ละลาย ได้ และ
 อาหาร ต้นไม้ ที่ ยัง ไม่ ละลาย แต่ ทำ อย่างไร ฉ น จึง
 จะ คิด แก่ ไข ให้ เข้า เหนียว แดง ที่ ยัง ไม่ ละลาย ที่ วาง
 อยู่ ใน ตู ข้าง ฝา กลับ ละลาย ขึ้น มา ได้ เล่า?

คำถาม

(๑) ต้นไม้ใช้ อาหารในดินและลม อากาศเป็นอาหาร ได้ทั้งหมดหรือ?

(๒) อาหารใน ดิน ชนิดใด ที่ ต้นไม้ ดูดเข้าไปใน ลำต้น ได้?

(๓) อาหารใน ดิน ชนิดใดที่ต้นไม้ ดูดเข้าไปในลำต้นไม่ได้?

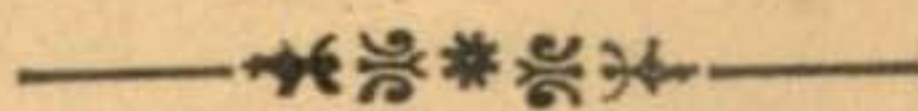
(๔) อาหาร ของ ต้นไม้ ละลายน้ำ หรือไม่?

(๕) อาหารในดิน ชนิดไหนที่ เรียกว่า “อาหารต้นไม้ที่ละลายได้?”

(๖) อาหารในดิน ชนิดไหนที่ เรียกว่า “อาหารต้นไม้ที่ยังไม่ละลาย?”

ข้อควรจำ

ต้นไม้ดูดลมในอากาศ และดูดอาหารในดินได้แต่ คราวละน้อย ๆ อาหารในดินที่ต้นไม้ใช้เป็นอาหารได้ เรียกว่า “อาหารต้นไม้ที่ละลายได้” อาหารในดินที่ต้นไม้ใช้เป็นอาหารไม่ได้เรียกว่า “อาหารต้นไม้ที่ยังไม่ละลาย”

บทที่ ๖

วันหนึ่ง พี่ม พุด กับ น้อย ว่า “วัน นี พี่ จะ
เล่าให้ ฟัง ว่า ทำไม เรา จึง ต้อง พรวน ดิน ก่อนปลูก

หอสมุดแห่งชาติ

๒๕

ต้นไม้ และไถนา ก่อนหว่านเข้า การที่ชาวไร่

ชาวนา ทำเช่นนั้น ไม่ใช่ จะ ทำ เล่นสนุก ๆ

เหมือน อย่าง ที่ นุ้ย เล่นไม้ หง หรือ ลูก ข้าง เขา

ทำ เพราะ เป็น ของ จำเป็น ที่ จะปลูก ต้นไม้ ให้ ออก

งามได้ผลดี บางทีเจ้า คง จะ นึก สงสัย ว่า เมื่อ

พรวนดิน แล้ว ทำไม ต้นไม้ จึง งามได้ ชื่อนี้

ไม่ยาก พี่ จะ บอกให้ คือ การ พรวนดิน ก็

เท่า กับ การ ทำ ครวหา อาหารให้ ต้น ไม้ เหมือนกัน

น. อย่าง ที่ แม่ หง เข้า ปัง ปลา เมื่อ เขื่อนนั้น หรือ ?

พ. ไม่ใช่ อย่าง นั้น ที่เดียว เพราะ หม้อ เข้า และ ปลา

ใน ตับ ต้อง เอา ขึ้น ตัง บน เตาไฟ นี่เราไม่ต้องเอา

ดิน ขึ้น หง ขึ้น ย่าง เป็น แต่ เพียง ขุด พรวน ให้ รวน

หรือ ขุด ขึ้น เท่านั้น เมื่อ รด น้ำ ลง น้ำ จะ ละลาย

อาหาร ใน ดิน ให้ ราก ไม้ ดุด เข้า ไป เลี้ยง ลำ ต้น ได้

ดิน ที่ อัดแน่น อยู่ ใน แผ่น ดิน ถ้า เรา ยิ่ง พรวน

ยิง ฟัน ชน อาหาร สำหรับ ตนไม่ ก็ ยิง ละลาย
 มาก ชน ด้วย ไม่ ต้อง ดูอื่น ไกล ไร่ ของ ทิตจาต
 ที่ ช่าง บ้าน เรา ทิตจาต เป็น คน เกียจ คร้าน สิ้น
 หลัง ยาว ไม่ ใคร หนั้น พรวน ดิน ตนไม่ ที่ แก ปลุก
 ไร่ ก็ ไม่ ใคร ว่าง กงาม ดู เล็ก งั้น ไป หมด ไม่
 เหมือน ไร่ ของ ตา ดี ตนไม่ ที่ แก ปลุก ไร่ ชน งาม
 ทง นน เพราะ แก หนั้น พรวน ดิน เสมอ

น. ถ้า ตนไม่ ได้ อาหาร มาก ตนไม่ ว่าง ออก เร็ว หรือ พื?

พ. แนน เตียว มัน ก็ เหมือน อย่าง ตัว นุ้ย ถ้า ไม่
 กิน เข้า กิน ปลา มา มาก แล้ว ก็ คง ยัง ไม่ เติบ โต
 และ แข็ง แรง ถึง เพียง นี้ นุ้ย กิน อาหาร อยู่
 เสมอ อาหาร นน เข้า ไป ทำให้ ร่าง กาย ว่าง กงาม ชน
 นุ้ย จึง โต ใหญ่ ชน ได้ ตนไม่ ก็ เหมือน กัน เมื่อ
 มัน ดุด อาหาร เข้า ไป อาหาร นน ไป เลี้ยง ลำ ตน
 ทำให้ แตก กิ่ง ก้าน สาขา งาม ชน ทุก ที่ เหมือน

ถ้า อย่าง ต้นไม้ ไนไร้ ตาดี ตาดีหมั่นพรวนดิน
อยู่เสมอ มัน จึง งอกงาม ยิ่ง กว่า ต้นไม้ ไนไร้
ของ ชาติ จาต เมื่อ ถึง หน้า ออก ลูก ตาดี คง
ได้ ลูก ไม้ มาก สม ค่า เหนื่อย ของ แก ที่ ได้ ลงแรง ไว้

น. การ พรวน ดิน จะ ต้อง หมั่น ทำ ไป ทำ ไม่ เป็น
หนัก เป็น หนา เมื่อ พรวน ให้ รวน เสีย สัก พัก
หนึ่ง แลว ก็ คง มี อาหาร พอ ให้ ต้นไม้ กิน ไป
จน ตลอด หน้า ไม่ใช่ หรือ พี่?

พ. พรวน หนเดียว ก็ ได้ เหมือน กัน แต่ ไม่ ดี อย่าง ไร ๆ
สู้ หา อาหาร สำรอง ไว้ ให้ มาก ๆ ไม่ ได้ ถ้า ทำ
อย่าง น้อย ว่า เช่น นั้น เป็น ของ ดี แลว ทำ ไม่น้อย
จึง บอก แม่ อยาก ให้ หา ของ กิน ไว้ มาก ๆ เล่า

น. ไม่ได้ สิ พี่ ถ้า หา ไว้ น้อย น้อย กลับ จาก โรงเรียน
เวลา บ่าย ๆ กิน ไม่ อิ่ม ละ มี เต็ม ที่ หรือ ?

- พ. นั้นนะซี ฟังว่า ต้นไม้ก็เหมือนกัน ถ้าเรา
 พรวนดิน เตรียมอาหารไว้แต่คราวเดียว คิดว่า พอ
 แล้ว ฉวยไม้พอเข้า ต้นไม้ก็จะ หิวเหมือนอย่าง
 ที่เจ้าหิว และ ถ้าหา อะไร กิน แก่ หิวไม่ได้
 มันก็จะชกแกร่นไป คราวนี้เจ้า คงจะ เข้าใจ ดอก
 กะมัย ว่า เมื่อ ปลูกต้นไม้แล้ว ทำไมเราจึง
 ต้อง หมั่น พรวนดิน อยู่ เสมอ
- น. ฉนั้นเข้าใจแล้วว่า ถ้าเรา ยิ่ง ต้อง เหน็ด เหนื่อย
 มาก เรา ยิ่ง หา อาหารไว้ ให้ ต้นไม้ กินได้ มาก
 และ การ ที่ หาอาหารเตรียมไว้ ได้มาก ๆ ดีกว่าที่จะ
 มีไม้พอ

คำถาม

- (๑) ชาวนาไถนาทำไม?
- (๒) ชาวสวนลอกท้องร่องทำไม?

(๓) อาหารในดินที่ต้นไม้ คุตเข้าไปใน ลำ ต้นได้เรียกว่า
อาหาร ชะนิทไร ?

(๔) เหตุไร ต้นไม้ที่ ขึ้นในไร่ ของทิดจากจึงไม่งอกงาม ?

(๕) เหตุไร ตาดีจึง เก็บ ผลไม้ได้ มาก ?

(๖) อาหาร ของต้นไม้ทำให้ ต้นไม้เป็นอย่างไร ?

ข้อควรจำ

วิธีที่จะทำให้อาหารของต้นไม้มีสำรองอยู่ในดิน
มาก เราจะต้องหมั่นพรวนดินบ่อย ๆ

บทที่ ๗

น. เมื่อ คราวก่อน พี่ได้บอก นุ้ย อย่างหนึ่ง แล้ว ว่า
เหตุไร เรา จึง ต้อง พรวน ดิน เหตุ อย่างอื่น ๆ
มีอะไร อีก ฉัน อยาก จะ ฟัง ต่อไป

พ. เหตุ ที่เล่าให้ ฟัง คราว ก่อนนี้ พี่ ว่า อย่างไร
นุ้ย เล่าไป ก่อน

น. เหตุที่ เล่า แล้ว คือ การพรวนดิน เท่า กับ การ ทำ
ครว หา อาหารไว้ ให้ ต้นไม้ กิน

พ. ถูก แล้ว ถ้า อย่างนั้น พี่ จะ เล่า ถึง เหตุ ที่
ต้อง พรวนดิน อย่าง ที่ สอง ต่อไป คือ เขา พรวน
เพื่อ จะ ส่งวน อาหาร ซึ่ง มี อยู่ ใน ดิน ไว้ เลี้ยง แต่
ต้นไม้ ที่ ต้องการ จะ ปลูก เท่านั้น ถ้า ไม่ เช่น นั้น
ผัก หน่อ อื่น ๆ ที่ เรา ไม่ ต้องการ จะ ปลูก จะ พา
กัน รุม กิน เสีย หหมด เรื่อง นี้ ก็ เหมือน อย่าง ตัว
นุ้ย เอง เป็น ต้น ว่า แม่ ทำ ลอดช่อง น้ำกะทิ ให้
กิน แต่ พ่อ ทำ แล้ว นุ้ย ยัง ไม่ ทน ลง มือ ตัก
ก็ มี เด็ก อื่น วิ่ง เข้า มา แย่ง กิน เสีย หหมด นุ้ย
จะ โกรธ ไหม?

น. ประเดี๋ยว ก่อน พี่ อะไร ที่ เรียก ว่า ผัก หน่อ ที่ ไม่
ต้องการ นั้น ยัง ไม่ เข้าใจ?

พ. ผักหญ้า ที่ไม่ ต้องการ นั้น คือ ต้นไม้ ที่ ชน มา
 เอง ซึ่ง เรา ไม่ ต้องการ จะ ปลูก เช่น เรา หว่าน ผัก
 ชาติไว้ใน ที่ แปลง หนึ่ง มี ต้น ผัก ใหม งอก แฉม
 ชน มา ต้น ผัก ใหม่นี้ เรียก ว่า ผักหญ้า ที่ ไม่ ต้องการ

น. ก็ หาก ว่า พริก หรือ มะเขือ งอก แฉม ชน มา บ้าง จะ
 เรียก ว่า ผักหญ้า ที่ ไม่ ต้องการ ด้วย หรือ ไม่?

พ. ต้อง เรียก ว่า ผักหญ้า ที่ ไม่ ต้องการ เหมือน กัน
 เพราะ งอก ชน มา ใน ที่ ๆ เรา ไม่ ต้องการ จะ ปลูก
 พริก มะเขือ ที่ ชน ใน ไร่ ว่าง ขวามือ เรา ไปนี้ ไม่ใช่ ผัก
 หญ้า ที่ ไม่ ต้องการ เพราะ มัน ชน อยู่ ใน ที่ ซึ่ง เขา
 ต้องการ จะ ให้ มัน ชน เปรียบ เหมือน คน ที่ เติร
 ผ่าน มา ตาม ทาง เมื่อ เห็น นุ้ย กำลัง นั่ง กิน เขา
 อยู่ กราก เขา มา หยิบ อะไร กิน บ้าง ก็ ต้อง
 เรียก ว่า มัน แย่ง เขา นุ้ย กิน แต่ ถ้า มัน กลับ ไป
 กิน เขา ที่ บ้าน ของ มัน ก็ ไม่มี ใคร ชน ชื่อ ใด ว่า

มันแย่ง นุ้ย กิน เพราะ มัน กิน เข้า ที่ เขา หา สำ
รองไว้ ให้ ฉนั้นโต ก็ติดมันไม่ ที่ชน อยู่ ใน ที่ที่ เขา
ทำไว้ ให้ชน เรา จึง ว่า มัน แย่ง ที่ ใคร ไม่ ได้

น. ตัน ผัก หญ้า ที่ ไม่ ต้องการ เหล่านี้ ให้ ราย แก่
ตันไม่ ที่ เป็น ประโยชน์ ได้ อย่างไร บ้าง พี่ ?

พ. ขอน นุ้ย อาจ จะ บอก เอง ก็ ได้ ลอง นึก ดู ให้ ดี
ต่าง ว่า พี่ กลับ เป็น นัก เรียน เหมือน อย่าง นุ้ย บ้าง

น. ตัน ผัก หญ้า ที่ ไม่ ต้อง การ ก็ ต้อง กิน อาหาร เหมือน กัน
ไม่เช่นนั้น จะ งอก เติบโต อยู่ ไม่ ได้ เพราะ เหตุ ที่
มัน ต้อง กิน อาหาร ดัง ว่า อาหาร ใน ดิน จึง หมด
เปลือง เหลือ น้อย ไป ทำให้ ตันไม่ ที่ ปลุกไว้ ไม่
ใคร จะ งอก งาม ได้

พ. พี่ ว่า แล้ว ถ้า นุ้ย คิด ดู ให้ ดี ก็ คง ตอบ ได้ เอง
เปรียบ เหมือน ขนมห ของ นุ้ย ถ้า หาก ว่า มี ใคร มา
แย่ง กิน เสีย ครึ่ง หนึ่ง นุ้ย ก็ คง ได้ กิน แต่ ครึ่ง เดียว

ไม่หาย อยาก การที่ไม่หายอยาก ก็เพราะ
ไม่ อิ่มนั้นเอง

น. แต่ทำไม ต้นไม้ที่เราปลูก จึงยอมให้ผักหญ้า
ที่ไม่ต้องการ มา แย่ง อาหาร กินได้เช่นนั้นเล่า ?

พ. เพราะ มัน ทำ อะไร ไม่ได้ เช่นเดียวกับนุ้ย
เมื่อมีคน มา แย่งเข้านุ้ย กิน นุ้ย จะ ทำ อะไรมันได้
แต่ถ้า พ่อ อยู่ ด้วย พ่อ จะ ได้ จับ มัน ส่ง อำเภอส่งศาล
หาว่าตีชิง ฉนั้นใดก็ดี คนชาวไร่ ที่ปลูกต้น
ไม้ไว้ ก็ต้องระวังไม่ให้ผักหญ้า ที่ไม่ต้องการ
ขึ้น มา แย่ง อาหาร ใน ไร่ ของ เขา ได้ ถ้า ขึ้น มา
เมื่อไร เขา ก็ รีบ ถาก ถาง ค่อย ขุดให้ มัน ตาย เสีย

คำถาม

- (๑) ทำไมจึงต้อง พรวน ดิน ? ให้บอกเหตุข้อต้น
- (๒) ต้นไม้ชนิดไหนที่ เรียกว่า ผัก หญ้า ที่ไม่ ต้องการ ?
- (๓) ผักหญ้า ที่ไม่ ต้องการให้ ร้าย อย่างไร บ้าง ?

(๔) เหตุไร ต้นผลไม้ จึง ยอม ให้ ผักหญ้า ที่ ไม่ ต้อง การ แแย่ง อาหาร กิน ?

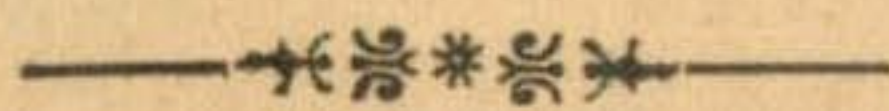
(๕) ใคร เป็นผู้ ระวัง ไม่ ให้ ผักหญ้า ที่ ไม่ ต้อง การ แแย่ง อาหาร ของ ต้นผลไม้ ?

(๖) ชาวไร่ ชาวสวน ทำ อย่างไร จึง บังคับ กัน ไม่ ให้ ผักหญ้า ที่ ไม่ ต้อง การ แแย่ง อาหาร ได้ ?

(๗) ทำไม จึง ต้อง พรุนดิน ? ให้บอกเหตุข้อที่สอง

ข้อควรจำ

เราจะต้องรักษาอาหารที่ในดินไว้ให้แก่นั่นไม้ที่เราปลูก ถ้าอยากจะได้ผลงาม เราจะต้องหมั่นพรุนดินให้ ผักหญ้าที่ไม่ต้องการตายให้หมด เพราะผักหญ้าที่ไม่ต้องการเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ และแย่งอาหารของ ต้นไม้กินด้วย

บทที่ ๘

พ. การไถ คราด ยังมี ประโยชน์ อยู่ อีก อย่าง หนึ่ง คือ เพื่อ ช่วย ให้ ราก ของ ต้นไม้ งอกชอนไป ได้ สะดวก

น. ต้นไม้ต้องการ ให้ ราก งอก ชอน ออก ไป ทำ ไหม ?

พ. ราก มัน ต้อง งอก ชอน ออก ไป ห่าง ๆ ต้น สำหรับ
จะได้ เลือก หา อาหาร ต่าง ๆ กิน ได้ ง่าย อาหาร
ของ ต้นไม้ ไม่ใช่ อย่าง เดียว ย่อม มี หลาย
อย่าง ต่าง ๆ นานา เช่น เดียว กับ อาหาร ของ เรา
เหมือนกัน เปรียบ เหมือน เรา จะ แก่ง สัก หม้อ หนึ่ง
เรา ต้อง ไป เก็บ พรึก มา จาก ไว่ ต้อง ไป ซื้อ เกี๊ยว เยื่อ
เคย และ เครื่อง แก่ง มา จาก ตลาด และ ต้อง
ไป ตก ปลา มา จาก ท้อง คลอง กว่า จะได้ แก่ง สัก
หม้อ หนึ่ง ก็ ต้อง ไป ใน ที่ ต่าง ๆ เสีย หลาย แห่ง
ฉัน ไต ก็ ดี ต้นไม้ ก็ เหมือน กัน เมื่อ จะ ต้อง
การ อาหาร ราก ต้อง งอก ชอน ไป ใน ที่ ต่าง ๆ
ดู ด สิ่ง นั้น บาง สิ่ง นั้น บาง จน กว่า จะ ครอบ อย่าง เมื่อ
ครอบ แล้ว ก็ ส่ง ขึ้น ไป ทาง ลำ ต้น

น. ราก จะ ต้อง งอก ชอน ออก ไป ห่าง จาก ลำ ต้น สัก
เท่า ไฉน จึง จะ ดูด อาหาร ได้ ครอบ อย่าง ?

พ. ข้อนี้นี้ไม่แน่ บางทีก็งอกออกไปได้ตั้ง ๆ วา
 บางทีก็งอกออกไปไม่ได้ถึงไหน แล้วแต่ดินแข็ง
 หรือ อ่อน ถ้า เราเกี่ยจคร้านไม่ไถไม่พรวน ปล่อย
 ให้ดิน แข็ง เป็นปึก อยู่ รากก็งอก ลำบาก และ
 หาอาหารได้ยากด้วย ถ้า เราหมั่นไถหมั่น พรวน
 ให้ดิน ชุ่ม รากงอกได้ยาว เร็ว และ ชอนคุดเคียว
 ไปได้ไกล ๆ ส่วน อาหารที่จะ เลี้ยง ลำ ต้น ก็ หา
 ได้ง่าย ดังนั้นเราจึงเห็นได้ง่ายว่า ชาวไร่ชาวนา
 ที่ ต้อง การ จะให้ ได้ผล มาก ๆ ถ้า ไม่หมั่นไถ
 หมั่นพรวนดินให้ชุ่มแล้ว จะได้ผลมาแต่ไหน เพราะ
 ถ้า รากไม่ ไม้ งอก ต้นไม้ นั้น ก็ไม่งาม เมื่อ ต้นไม้
 ไม่งาม ผลก็ ไม่ตก เป็น ธรรมดาอยู่เอง พี่เล่า
 ถึง การ พรวนดินให้ ฟุ้ง มา ถึง เพียง นี้ ครั้น จะ
 กล่าว ด้วย เรื่อง อื่น ๆ ต่อไป ก็ กลัวว่า นุ้ย จะ
 ลืม ประโยชน์ ต่าง ๆ ของ การ พรวนดิน เสีย หมด

นุ้ย จะ ต้อง บอก พี่ ก่อน ว่า การ พรวน ดิน ให้ ชุ่ย
มี ประโยชน์ แก่ ต้นไม้ ก็ อย่าง แล้ว พี่ จัง จะ เล่า
ถึง เรื่อง อื่น ๆ ต่อไป

น. ฉัน ไม่ ลืม ดอก พี่ การ พรวน ดิน ที่ พี่ เล่า ให้ ฟัง
มา แล้ว มี ประโยชน์ แก่ ต้นไม้ สาม อย่าง คือ

(๑) เป็น การ เตรียม อาหาร ที่ ใน ดิน ไว้ ให้
ต้นไม้

(๒) เป็นการ บัง กัน ไม่ ให้ ผัก หญ้า ที่ ไม่ ต้อง
การ มา แย่ง อาหาร ของ ต้นไม้

(๓) เป็น การ ช่วย ราก ให้ ออก ชอน ไป เทียว
ดูด อาหาร ได้ สะดวก

พ. นุ้ย จำ ได้ แน่ นอน ย่า ดี จริง ๆ อย่าง นี พี่ ก็ มี แก่ ใจ
ที่ จะ เล่า ถึง เรื่อง อื่น ๆ ให้ ฟัง อีก ต่อไป

คำถาม

- (๑) เหตุไร รากไม้ จึง ต้อง งอก แผล ออกไป มาก ๆ ?
- (๒) ดิน เป็น อย่างไร รากไม้ จึง จะงอกออกไปไม่มีใครได้?
- (๓) เรา จะ ต้อง ทำ อย่างไร จึง จะ ช่วยให้รากไม้ งอก
ออกไปได้ยาว ๆ ?
- (๔) เมื่อ รากไม้ พบ อาหาร ที่ ต้อง การ เข้า มัน ทำ
อย่างไร ?
- (๕) อาหาร ของ ต้นไม้ มา จาก ที่ แห่ง ไฉน หรือ ?
- (๖) ที่ ว่า การ พรวน ดิน มี ประโยชน์ อยู่ ตาม อย่างไร นั้น
คือ อะไร บ้าง ?

ข้อควรจำ

เราจะต้องพรวนดินให้ชุกอยู่เสมอ เพื่อรากจะได้
งอก ขอน ออกไปหา อาหาร มา เลี้ยง ลำ ต้น ได้ ตาม ความ
ต้องการ

บทที่ ๙

น. นี่แน่ะ พี่ ต้นไม้ ก็ กิน อาหาร อย่าง คน เรา
เหมือนกัน มัน รู้ จัก เจ็บ ไช บ้าง หรือ ไม่ ?

พ. ทำไม มัน จะไม่เจ็บ แต่ เวลา มันเจ็บ มันร้องตะโกน
บอก เราไม่ได้ เรา รู้ ได้ ต่อ เมื่อ มัน ชัก เเฉาและ
ไบ เหี่ยว

น. อะไร ทำให้ มัน เจ็บ กิน อาหาร มาก เกินไปจึงเจ็บ
หรือ เป็น ด้วย อะไร ?

พ. ไม่ใช่ กิน มาก เกินไป จึง เจ็บ ถ้า มัน ชักไบ เหี่ยว
มัก จะ เป็น ด้วยไม่ได้ กิน ของที่ ต้องการ

น. ก็ ของ อะไร เล่า ที่ มัน ต้องการ ?

พ. นั่น พี่ บอก นุ้ยไม่ได้ ถึง พ่อ เราก็ไม่รู้ เหมือนกัน
ถ้า พี่ ได้ เรียน วิชา แยก ธาตุ ผสม ธาตุ รู้ จัก
ชนิดดิน ว่า อย่างไร มี ธาตุ อะไร ที่ มัน ไม่ ชอบ
กิน แล้ว พี่ ก็ คง รู้ จัก รักษา ความเจ็บไข้ ของ มัน ให้
หายได้ แต่ เวลา นี้ เรา ไม่ รู้ อะไร ก็ ต้อง ปล่อย
ให้เป็นไป ตาม เรื่อง ของ มัน เทำ นัน เอง

น. นอกจาก นี้ ยังมี อะไร อีก นะ พี่ ที่ ทำให้ มัน เจ็บ ?

พ. เหตุอย่างอื่น ก็คือ คิน แฉะ และ เย็นเกินไป การ
 ที่^๒ตน^๒ไม่^๒ชอบ^๒น้ำ^๒นั้น^๒ไม่^๒มี^๒ใคร^๒เถียง แต่^๒ถ้า^๒น้ำ^๒มี
 มาก^๒จน^๒เกิน^๒ไป ^๒ตน^๒ไม่^๒ก็^๒เฉา ชัก^๒ใบ^๒เห็ด^๒เอง^๒ได้
 เหมือน^๒กัน เปรียบ^๒เหมือน^๒ตัว^๒นุ้ย^๒เอง^๒ชอบ^๒กิน^๒น้ำ
 ตาล^๒สด แต่^๒ถ้า^๒เขา^๒เอา^๒น้ำ^๒ตาล^๒สด^๒มา^๒คั้น^๒หนึ่ง
 แล้ว^๒จับ^๒ตัว^๒นุ้ย^๒หย่อน^๒ลง^๒ไป น้ำ^๒ตาล^๒นั้น^๒ท่วม^๒ถึง
 ปาก^๒ถึง^๒คอ^๒ นุ้ย^๒ก็^๒คง^๒ทรน^๒ทราย^๒ชัก^๒ไม่^๒สบาย^๒อก^๒ไม่
 สบาย^๒ใจ นี่^๒ว่า^๒แต่^๒เพียง^๒น้ำ^๒ที่^๒สะอาด^๒ๆ ถ้า^๒เป็น^๒
 น้ำ^๒เหม็น^๒น้ำ^๒เน่า^๒ด้วย ก็^๒ยิ่ง^๒ให้^๒โทษ^๒ซ้ำ^๒ร้าย^๒มาก
 ชน^๒อีก

น. ถ้า^๒เช่นนั้น^๒จะ^๒ทำ^๒อย่าง^๒ไร^๒ละ^๒พี่?

พ. ถ้า^๒ต่าง^๒ว่า^๒พี่^๒เป็น^๒หมอ^๒ตน^๒ไม่^๒ พี่^๒ก็^๒ต้อง^๒ระ^๒บาย^๒น้ำ^๒
 ที่^๒ซึ่ง^๒อยู่^๒ไป^๒เสีย จน^๒เหลือ^๒แต่^๒พอ^๒ดื่^๒ที่^๒ตน^๒ไม่^๒จะ^๒ต้อง^๒
 การ^๒วิ^๒ธี^๒ระ^๒บาย^๒น้ำ^๒ เขา^๒ต้อง^๒ชด^๒เป็น^๒ลำ^๒ราง
 หรือ^๒ไซ^๒ท่อ^๒ให้^๒ไป^๒ลง^๒ที่^๒ต่ำ^๒เหมือน^๒อย่าง^๒ที่^๒ตา^๒ดี^๒ทำ

อยู่ข้างหลังบ้านเรา น้ำที่หล่อ รากไม้ อยู่ เกิน
 ต้องการ ให้ลดลง ลำราง ที่เป็น ร่องลึก จะ
 เหลือ อยู่ บาง ก็ เพียง ชุ่ม ๆ ดิน พอ เหมาะ แก่
 ที่ ต้นไม้ จะ ใช้ ประโยชน์ ได้

น. พี่ว่าเช่นนั้น ฉันเห็นจริงด้วย จะ จำไว้ ไม่ลืมเลย
 แต่ฉัน อยาก จะ รู้ ว่า มี อะไร อีก ที่ จะ ทำให้ ต้นไม้
 เจริญได้

พ. ลม อากาศ เป็น สิ่ง ที่ สำคัญ อีก อย่าง หนึ่ง ต้นไม้
 ต้องการลมอากาศหายใจ ถ้า ปลุกแน่น ทบยัดเยียด
 เบียดเสียด กัน เกินไป ก็ชกเหวชกเฉา สาเหตุหนึ่ง
 เพราะ หายใจไม่ได้ตลอดไป

น. ต้นไม้ต้องหายใจ เช่น คนเราเหมือนกันหรือพี่?

พ. แน่ ที่เดียว เมื่อ เวลาแม่พาเราไป พังเทศน์ใน
 ศาลา ที่ มี ผู้ คน เบียดเสียดแน่นหนา มาก เราชก
 อึด อึด หายใจไม่ใคร่ ออกฉันใด ต้นไม้ที่ ปลุก
 ตัด ๆ กัน แน่น ทบ ก็ หายใจไม่ใคร่ สะดวกฉันนั้น

- น. อ้อ เพราะเช่นนั้นสิ ตาดีจึงปลูก พริก ปลูก
มะเขือ เป็น ระยะ ห่าง ๆ กัน จะให้มันหายใจคล่อง
- พ. นุ้ย เป็น คน ช่างนึก ช่างจำ บอก อะไร แล้ว ก็ คิด
หา ตัวอย่าง ที่ เขา ทำ อยู่ แล้ว ได้เอง เช่น ที่ ตาดี
ปลูก พริก ห่าง ๆ กัน บางที ตาดีเอง จะ ไม่
รู้ ความจริง ชื่อนี้ ก็ เป็น ได้ แต่ เพราะ เหตุ ที่ ปลูก
ถี่ ๆ กัน มัน ไม่ งาม แก่ จึง ไม่ ทำ เช่น นั้น นุ้ย รู้ จัก
เคา เงื่อน ที่ จริง แท้ แท้ เล็ก ๆ อย่าง นั้น แล้ว เมื่อ
เติบโต ต่อ ไป ภาย หน้า พี่ เชื่อ แน่ ว่า คง จะ รู้ จัก
ปลูก ต้นไม้ ได้ งาม กว่า ตาดี เป็น อัน มาก

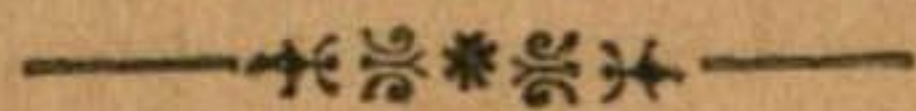
คำถาม

- (๑) ต้นไม้ รู้ จัก เจ็บ หรือ ไม่ ?
- (๒) อะไร เป็น เหตุ ให้ ต้นไม้ เจ็บ บอก มา อย่าง ๑ ?
- (๓) ถ้า ต้นไม้ เจ็บ เพราะ ไม่ ได้ กิน อาหาร เมื่อ ได้ กิน
อาหาร แล้ว จะ หาย เจ็บ หรือ ไม่ ?

- (๔) ให้บอกเหตุที่ทำให้ต้นไม้เจ็บ อีก อย่าง ๑ ?
- (๕) น้ำที่ มาก เกินต้อง การ ทำ อย่างไร จึงจะให้แห้ง
หมด เสียได้ ?
- (๖) สิ่งที่ทำให้ต้นไม้เจ็บ อย่าง ที่ กล่าว เป็น ข้อ สุก ทาย
นั้น คือ อะไร ?
- (๗) ถ้า การ ที่ ต้นไม้ เจ็บ ด้วย เหตุ อย่าง นี้ จะ แก่ ให้
หายได้ อย่างไร ?
- (๘) ปลุก ต้นไม้ ให้ ชิก ก็นั่น ทำไม จึงไม่ งาม ?

ข้อควรจำ

ต้นไม้ที่เรา เพาะ ปลุกไว้ จะไม่ งอก งาม ด้วย เหตุ ไม่มี
อาหารพอต้องการนั้นอย่าง ๑ มีน้ำแฉะมากเกิน
ไปอย่าง ๑ ปลุกยัดเยียดเบียดเสียดกัน หายใจไม่ได้
คล่องอีกอย่าง ๑ สามอย่างนี้เป็นอันตรายแก่ความ
งอกงามของต้นไม้

บทที่ ๑๐

พ. ความ มุ่งหมายใน การ ทำ ส่วน ทำ นา ข้อ แรก ก็ คือ
อยาก จะ ใคร ให้ ต้นไม้ ที่ เพาะ ปลุกไว้ ชิก งาม ดี

อยู่เสมอ การที่จะให้ต้นไม้ซึ่งงามอยู่ได้ ต้อง
 บ่งกัน ให้พ้น จากอันตราย สาม อย่าง ที่ผีได้
 เล่าให้ฟังมาแล้วใน บทก่อน

น. แต่ทำไม นานา บางแปลง เข้าจึงงาม นานา บางแปลง
 เข้าไม่ใคร่ งาม นะ พี่ นานา เหล่านี้ ก็ อยู่ในทุ่ง
 เดียวกัน ทั้ง อยู่ใกล้ ๆ กัน ด้วย ?

พ. อ้าว นานา ที่เข้าไม่งาม บางที คงเป็นเพราะ เจ้า
 ของไม่ใคร่ จะ ได้ ไถ คราด ให้ ดิน ไห่ยง ชุบพอ ลม
 อากาศเข้าไม่ทั่วถึง อาหารต้นไม้ ในดินที่ยังไม่ละ
 ดายจึงไม่กลับละลายเป็นอาหารแก่ต้นไม้ ได้ แต่ นั้น
 แลละ ถึงจะไถคราดให้ ดินไห่ยง ชุบสักปานไร ถ้าต้นไม้
 เข้า ทชชช อยู่เป็นพนธ์ไม้ดี มันก็งามไม่ได้เหมือนกัน

น. พี่ ว่า พนธ์ เขาไม้ดี นั้น อย่างไร พี่ ?

พ. พี่ จะ เปรียบให้ฟัง พนธ์ เขา ที่ไม้ดี เปรียบเหมือน
 ควาย ที่มี รูป ร้าง บอบ บาง กะปลก กะเปลี้ย ถึง

จะให้ กิน หนัก กิน ฟาง ปรง ปรี ให้ มาก สัก เท่าไร
 มัน ก็ ไม่ แข็ง แรง อ้วน พืช ใต้ เช่น อีเผือกควาย
 ของ ตา ถก ที่ บ้าน ไน้ น รูป ร้าง ไซ เซ เต็ม ที่ ถึง จะ
 ให้ กิน อาหาร ให้ มาก ก็ คง ทำ งาน ไม่ได้ เท่า กับ
 อี หู แหว่ง ของ พ่อ เรา อี หู แหว่ง พ่อ เลียง มัน
 ดี ไม่ อืด ไม่ อยาก อ้วน ชน ทุก วัน มี แรง มาก
 ทำ งาน ได้ มาก กว่า อีเผือก ของ ตา ถก ตั้ง สาม สัปดาห์
 ควาย ที่ มี รูป ร้าง ลำ สั้น กะ ทัด ริด ถ้า เจ้า ของ
 เลียง ดี จะ ได้ งาน ได้ การ ดี ส่วน ควาย ที่ มี รูป
 ร้าง ไม่ สม ประกอบ ถึง จะ ปรง ปรี สัก เท่า หนึ่ง
 เท่าไร ก็ คง ใช้ งาน ได้ ไม่ ก็ มาก น้อย

นั่น ก็ จริง ละ พ แต่ พ่อ เอา ควาย ไป เปรียบ กับ พันธุ์
 เขา ที่ ชน ไน้ น ดู อย่างไร อยู่ น้อย ยัง แล ไม่ เห็น
 อ้าว เหมือน อย่าง นา ที่ เขา ไถ เขา คราด ให้ ดิน ชุ่ย
 ได้ ท แลว ถ้า เอา พันธุ์ เขา ที่ เมล็ด สิบ ๆ เล็ก ๆ

หวาน ลงไว้ เมล็ดเขา เหล่านั้น จะไม่มีใครได้รับ
ประโยชน์ จาก ที่ดิน ที่ เขา ทำ เตรียมไว้ ดีแล้วทำไร
นั้ เพราะ เหตุที่ เป็น พันธุ์ไม่ดี มีเมล็ดไม่สม
ประกอบ เช่นเดียวกับ กล้วย ถ้า ตัวไหน เป็น
กล้วยดี พ่อ ปรน ปรือดี มันก็ ทำงานให้
ได้มาก ถ้า ตัวไหนไม่ดี ถึง มัน จะ กิน หญ้า
กิน ฟาง สักก็ มากน้อยก็ ใช้งานไม่ใคร่ได้ กล้วย
ชนิดนี้ แก่ไม่ใคร่จะ เอาใจใส่ มากเหมือน อย่าง
กล้วยดี ๆ ถึงเข้าปลูกรักเหมือนกัน แก่เที่ยวเลือก
หาเอาแต่ ชนิดที่ดี ๆ มาสำหรับทำ พันธุ์ เนื้อ
นา ที่ไหน คราด เตรียมไว้ เป็น อย่างดี จะไถไม่
เสีย ประโยชน์ เปล่า

- น. นุ้ยได้ ยิน พ่อกับพี่ ๆ ถึง เรื่อง พันธุ์เข้าปลูก
นุ้ย นึกว่า เข้า ปลูก ก็คงเป็นเข้าปลูกอยู่นั่นเอง ไม่
เห็น แปลก อะไร

พ. แม่ที่เดียว น้อย เช่นว่า เด็กก็ คง เป็น เด็ก อยู่
 นั่นเอง จะ เป็น อื่นไปไม่ได้ แต่เด็กมีอยู่หลาย
 อย่าง คือเด็กดี เด็กไม่ดี เด็กชน เด็กไม่ชน
 ในจำพวกเด็กดี ยังมีชนต่าง ๆ กัน อีก บาง
 คนดีมาก บางคนดีน้อย ถ้าเด็กเหล่านั้นจะได้
 รับความเอื้อเฟื้อต่อผู้ใหญ่ ตามความดีความ
 เลวของเขา เป็น คน ๆ ไปแล้ว เด็กที่ดีมากคง
 ได้ รับความเอ็นดู สงสาร มากไม่ต้องสงสัย ส่วน
 เด็กที่ ชุก ชน และ หัวดี ที่ ถือ กัน ว่าเป็นเด็กไม่
 ดี ใคร ๆ คงเกลียดชังหมดจริงหรือไม่? ส่วนผู้ทำ
 การเพาะปลูกเล่า เมื่อเขาทำที่ไว้ดีแล้ว คง
 จะ เทียว เสาะ แสวงหา เมล็ดพืช มา ทำพันธุ์ ส่วน
 แต่ที่ ดี ๆ ทั้งนั้น การลงแรงไว้กับที่ดิน เช่นขุด
 พรวนให้ ไหลย่ง ให้ชุก จะได้ ไม่ เสียประโยชน์ เปล่า
 เขา คงไม่เลือก เมล็ด ลับ ๆ เลว ๆ มาทำพันธุ์เป็น

แน่แท้ ถ้าเลือกเอา เมล็ด ชะนิต เลว ๆ มา ทำ
 พันธุ์ ต้นไม้ ที่งอกขึ้น จะไม่งาม และ ก็คง
 ไม่ใคร่ได้ ผล ก็ มาก น้อย ด้วย ถ้าเลือกเมล็ด
 ชะนิต ดี ๆ มา ทำ พันธุ์ ผล ที่ จะ ได้ ใน ที่ สุด คง
 มาก มาย สม ค่า เหนื่อย ที่ ได้ ลง แรง ไว้ ใน การ
 เตรียม ที่ดิน เป็น ความ สำคัญ ของ การ เพาะ ปลูก
 อย่างหนึ่ง นี่ย จง จำ ไว้ ให้ ดี อย่า ได้ ลืม เลย

คำถาม

- (๑) การที่คนเรามุ่งทำการเพาะ ปลูกให้ดี เพื่อ
 ประสงค์อะไร ?
- (๒) เมื่อ ฟันดินไว้ดีแล้ว จะต้อง เสาะ แสวง หา อะไร
 ที่ ดี ด้วย ?
- (๓) เมล็ด อย่างเดียวกัน จะดี เลว ต่าง กัน บ้าง หรือ ไม่ ?
- (๔) พืช พันธุ์ ที่ เลว จะ ทำให้ เสีย หาย ได้ อย่างไร ?
- (๕) พืช พันธุ์ ที่ ดี จะ ทำให้ ได้ ประโยชน์ อย่างไร ?

- (๖) ผู้ทำการเพาะปลูกควรจะใช้เมล็ดอย่างไรให้ทำพันธุ์?
 (๗) ทำอย่างไร ต้นไม้ที่งอกขึ้นจึงจะงามได้เต็มที่?

ข้อควรจำ

ถึงเรา จะ บากบั่น ลงแรง ขุดไถ ที่ดินไว้ให้ ดี อย่างไร
 ถ้าไม่ได้เมล็ดที่ดี มาทำพันธุ์ด้วยแล้ว การบากบั่น
 ลงแรงไว้ต้องนับว่าไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควรจะได้ เพราะ
 ผลที่ได้รับ คงไม่สู้จะมากมายเท่าไรนัก

